

8. Схвалення урядом проекту Закону України «Про Концепцію державної етнічнонаціональної політики України» [Електронний ресурс] / Урядовий портал. Прес-служба Міністерства культури України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish>.

Кушніренко І. Ю. Проблемы развития и практического применения политико-правовых и организационных мер по реализации защиты прав национальных меньшинств в Украине

Статья посвящена политико-правовым мерам относительно границ продвижения и защиты прав национальных меньшинств в Украине. Исследуются проблемы развития и механизма практической реализации современной этнонациональной политики.

Ключевые слова: национальные меньшинства, межнациональные отношения, этнонациональная политика, межнациональная толерантность.

Kyshnirenko I. Problems of development and practical application of political, legal and institutional arrangements for the implementation of the protection of national minorities in Ukraine

Article is devoted to the political and legal measures concerning the boundaries of the promotion and protection of rights of national minorities in Ukraine. Investigate questions of development and practical implementation of the mechanism of modern ethno-national politics.

Keywords: national minorities, ethnic relations, ethnic policy, ethnic tolerance.

УДК 327(498+497.2):061.1ЄС

Мельничук Любов Ністорівна,

кандидат політичних наук, асистент кафедри міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ПРО ВСТУП РУМУНІЇ ТА БОЛГАРІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

В статті обґрунтовано основні положення та особливості Договору про вступ Румунії та Болгарії до ЄС. Проаналізовано статті та додатки Договору щодо вступу Румунії до ЄС, дії румунського уряду з виконання умов і реалізації взятих на себе зобов'язань, що спрямовувалися на розвиток політичного діалогу з ЄС і участь у діяльності його інституцій, реалізацію внутрішніх реформ з метою дотримання критеріїв членства в ЄС.

Ключові слова: Європейський Союз (ЄС), європейська інтеграція, інтеграція Румунії до ЄС, ратифікація, реформи, корупція, переговори.

Сталий процес поглиблення європейської інтеграції, її функціонального поширення на все нові та більш глибокі сфери співробітництва з поступовим залученням постійно зростаючих за інтенсивністю та складністю форм наднаціонального, федералістського співробітництва супроводжується практично перманентним процесом розширення її географічних меж. Водночас, процеси поглиблення та розширення завжди здійснювалися паралельно.

Румунія, будучи недостатньо стабільною, як в економічному так і в політичному плані спромоглася досягнути значних результатів, і стати країною-членом ЄС. Оскільки наша держава прагне так само інтегруватися до ЄС, важливим для нас є перейняття досвіду від нашого ближнього сусіда.

Вищезазначені обставини зумовили актуальність дослідження процесів інтеграції Румунії до Європейського Союзу. Практичне значення дослідження обумовлюється схожістю суспільно-політичних процесів, що відбуваються в обох державах.

Джерельна база дослідження включає спектр документів, головним чином текст самого Договору та документи ЄС та Румунії, матеріали періодики та інформаційних агентств, а також інтерв'ю, промови. Важливе місце займають інформаційно-аналітичні довідки розміщені на Веб-сайтах інститутів ЄС.

Метою дослідження є вивчення особливостей Договору про вступ Румунії та Болгарії до Європейського Союзу. Визначена мета зумовила постановку і вирішення такого завдання: простежити особливості та специфіку Договору про вступ Румунії та Болгарії до Європейського Союзу.

В абатстві Ноймюнстер (Люксембург) 25 квітня 2005 р. представники Румунії – президент Т. Бесеску, прем'єр-міністр К. Попеску-Терічану, міністр зовнішніх справ М.-Р. Угнуряну та Голова-переговорник з ЄС Л.Орбан поставили свої підписи під текстом Договору про вступ Румунії та Болгарії до ЄС. Багаторічні зусилля Румунії з просування до ЄС увінчалися успіхом.

Відповідно до положень Договору Румунія та Болгарія могли отримати членство в ЄС з визначеної дати – 1 січня 2007 р. Це означало набуття усіх прав та прийняття на себе зобов'язань членства. Разом з тим, починаючи безпосередньо з дня підписання Договору, Румунія отримала статус активного спостерігача у роботі установ ЄС і могла брати участь у засіданнях Європейської Ради, Ради ЄС, Європейського Парламенту, Європейського комітету постійних представників (COREPER), Робочих груп Ради, Європейської Комісії, Комітету регіонів, Економічного і соціального комітетів, зокрема з підготовки законодавства Спільноти, однак без права голосу [16, с. 16].

Договір про вступ Румунії та Болгарії до ЄС, а офіційно він називався „Договір між Королівством Бельгія, Чеською Республікою, Королівством Данія, Федеративною Республікою Німеччиною, Естонською Республікою, Грецькою Республікою, Королівством Іспанія, Французькою Республікою, Ірландією, Італійською Республікою, Республікою Кіпр, Латвійською Республікою, Литовською Республікою, Великим Герцогством Люксембург, Угорською Республікою, Республікою Мальта, Королівством Нідерланди, Австрійською Республікою, Республікою Польща, Португальською Республікою, Республікою Словенія, Словацькою Республікою, Республікою Фінляндія, Королівством Швеція, Об'єднаним Королівством Великобританії і Північної Ірландії (державами-членами) Європейського Союзу та Республікою Болгарія і Румунією про приєднання Республіки Болгарія і Румунії до Європейського Союзу” [17], будучи достатньо схожим до Договору про вступ інших десяти держав ЦСЄ, відрізнявся від нього як за формою, так і за змістом.

Якщо Договір про приєднання десяти держав складався з самого Договору, Акту про коректування ними установчих договорів ЄС [1] і загальних Додатків, то Договір про приєднання Румунії та Болгарії до ЄС складався з:

- загальної частини, до якої входив безпосередньо Договір [17];
- Протоколу про умови та домовленості щодо прийняття Болгарії і Румунії до ЄС [15] та Акту (Закону) про умови приєднання Республіки Болгарія і Румунії та зміни в договори, на яких заснований Європейський Союз [2], до яких входили, також Додатки до Протоколу [3] та Додатки до Акту [4], переліки домовленостей та постійних і тимчасових заходів, погоджених у ході переговорів;
- Заключного акту, який включав текст Заключного акту [10], Декларації та Листи між ЄС та Болгарією і Румунією про процедури і заходи перед приєднанням [12].

З огляду на тривалий період часу між виробленням і підписанням двох договорів, а також те, що завершальний етап переговорів з *acquis* охарактеризувався змінами за такими параметрами як кількість учасників переговорів (збільшення з 15 до 25), інституційна та нормативно-правова реформа ЄС, Договір з Румунією і Болгарією поряд з Актом містив ще й Протокол, який включав положення про ряд технічних пристосувань до нового законодавства ЄС [15]. Усі технічні питання вступу, узгоджені 11 лютого 2005 р., були

розроблені одночасно з Договором і внесені до тексту Протоколу, Акту та додатків до них VII-IX.

Безпосередньо Договір про приєднання Республіки Болгарія та Румунії до ЄС складався з шести статей.

У статті 1 констатовалося, що дві держави вступили до ЄС і приєднуються до Договору про заснування Конституції для Європи та Договорів про заснування ЄС та Євроатому, змінених або доповнених. Умови приєднання до установчих договорів ЄС будуть регламентуватися Протоколом з приєднання, який додавався до Договору і був його частиною [17, с. 17].

Тобто, на відміну від Договору десяти держав-членів, які приєдналися 1 травня 2004, Румунія і Болгарія приєднувалися не лише до усіх попередніх Установчих угод ЄС, а й до Договору про приєднання десяти держав та до Договору про заснування Конституції для Європи за умови, що він буде ратифікований усіма державами-членами до дати фактичного приєднання Румунії та Болгарії. У цьому контексті Договір щодо вступу Румунії та Болгарії містив необхідні розділи, що передбачали можливості змін до Договору про заснування Конституції для Європи.

У статті 2 обумовлювалося, що якщо на момент дати приєднання Конституція Європи не вступить у силу, умови приєднання до установчих договорів ЄС будуть регламентуватися Актом з приєднання, який додавався до Договору і був його частиною. З моменту вступу в силу Конституції Акт буде замінений на Протокол, який набуде чинності автоматично [17, с. 18].

У статті 3 повідомлялося, що положення, які стосуються прав і обов'язків Держави-члена, повноважень і юрисдикції інститутів ЄС викладені в договорах, до яких Румунія приєдналася [17, с. 18].

Тобто, усі договори ЄС ставали складовою частиною законодавства Румунії. При цьому встановлювався принцип верховенства права ЄС над внутрішнім законодавством, яке мало застосовуватися в Румунії та Болгарії. Це означало зокрема і те, що Договір може застосовуватися безпосередньо до всіх румунських громадян, запроваджуючи для них як нові права, так і нові обов'язки.

У статті 4 визначалися умови та хронологічні межі ратифікації договору і передачі ратифікаційних документів на зберігання уряду Італійської Республіки – до 31 грудня 2006 р. Після цього, 1 січня 2007 р. Договір мав вступити у силу. При цьому обумовлювалося, що якщо Румунія чи Болгарія своєчасно не передасть ратифікаційних документів, договір набуде чинності для тієї з держав, яка виконає умови своєчасно. У випадку несвоечасної подачі документів про ратифікацію, Рада внесе необхідні поправки в Протокол приєднання, або, де це можливо, в Закон про приєднання [17, с. 18].

Зміст останнього зауваження, по суті, полягав у тому, що терміни набуття членства і взаємних зобов'язань країн-кандидатів та ЄС, зокрема завершення перехідних періодів, можуть бути відтерміновані на певний час.

Також дана стаття вказувала на умови (статті Протоколу та Акту з приєднання, а також додатків до них), виконання яких дасть підстави Раді прийняти рішення щодо перенесення термінів приєднання до ЄС, одного або обох кандидатів, на 1 січня 2008 р. Тобто ще однією особливістю Договору про вступ Румунії були специфічні положення про умови щодо термінів вступу до ЄС, які, по суті, визначали подальшу програму дій румунського уряду.

У статті 5 зазначалося, що текст Договору, що засновує Конституцію для Європи, має бути перекладений болгарською та румунською мовами і прикріплений до Договору щодо приєднання [17, с. 19].

У статті 6 повідомлялося, що текст Договору про приєднання перекладається на мови усіх країн, які його підписали, усі примірники є автентичними і зберігатимуться в архіві Італійської Республіки [17, с. 19].

Протокол про умови та домовленості щодо прийняття Болгарії і Румунії до ЄС, Акт (Закон) та зміни до договорів, на яких заснований Європейський Союз були розроблені одночасно з Договором про вступ і становили його невіддільну частину. Акт та Протокол щодо приєднання, по суті, мали однаковий зміст, їх тексти відрізнялися лише посиланням на текст Європейської Конституції, Договору про заснування Європейського Співтовариства та Договору про Євроатом [2; 15].

Акт з приєднання містив перелік змін конституційних договорів ЄС пов'язаних з приєднанням до них Румунії і Болгарії, чинних на момент приєднання до ЄС: Договору про Європейський Союз і Договору про заснування Європейського Співтовариства з атомної енергії.

Протокол з приєднання адаптував Конституційний договір, чим уможливив приєднання Румунії та Болгарії до цього документа безпосередньо з дати вступу.

Певний дубляж документів пояснювався тим, що під час розробки Договору про вступ передбачалося, що Акт та Протокол набудуть чинності в залежності від обставин та термінів Договору про створення Конституції для Європи. Якщо Договір про створення Конституції для Європи вступить в силу до вступу цих держав до ЄС (1 січня 2007 р.), то набуде чинності Протокол з приєднання. Якщо ж Конституційний договір вступить в силу після вступу Румунії та Болгарії, то за аналогією з попереднім розширенням на момент їх приєднання вступить в силу Акт з приєднання, а з моменту вступу в силу Конституційного Договору Акт з приєднання буде скасовано, а Протокол набуде юридичної сили.

Частина I Протоколу і Акту (принципи) містить визначення та положення основоположних договорів і актів, прийнятих інституціями ЄС і Європейського центрального банку щодо вступу Румунії та Болгарії до ЄС. Зазначалося, що Договори і Акти ЄС можуть зазнавати змін і доповнень, які мають бути узгоджені під час переговорів з кожним кандидатом, а також, що дві нові держави-члени зобов'язані дотримуватися конвенцій та угод, укладених ЄС з третіми країнами, угод між державами-членами і положення Шенгенської угоди. Список угод, укладених між державами-членами, містився в додатку до Акту/ Протоколу. Румунія і Болгарія, з огляду на приєднання до ЄС, були зобов'язані змінити або припинити чинність договорів з третіми країнами, які були несумісні з законодавством ЄС.

Статті розділу передбачали, що обидві держави візьмуть участь в економічному і валютному союзі з дати вступу, однак із затримкою прийняття єдиної валюти відповідно до статті 122 Договору про ЄС. Тому вони мають приєднатися до адаптації кількісних обмежень ЄС у торгівлі з третіми країнами на сталь і сталеву продукцію, текстиль та одяг (з урахуванням приєднання Румунії та Болгарії до ЄС).

Частина II (Загальні положення: структурна перебудова договорів) містить інституційні положення, що обумовлювали участь Румунії в інститутах та установах ЄС. У ній зазначалося, що румунська мова ставала однією з офіційних мов ЄС.

Частина III (постійне положення) вказувала на необхідність адаптації ряду актів і постанов, вказаних у додатках 3-5 [15, с. 33; 2, с. 210].

Частина IV (тимчасові положення) стосувалася перехідного періоду і заходів, які були погоджені в ході переговорів (вміщено в додатку), тимчасові інституційні та фінансові положення вступу Болгарії та Румунії до ЄС [15, с. 35-42; 2, с. 211-217]. Відповідно до них передбачалося, що Румунія матиме 35 місць в парламенті в період з дати фактичного приєднання до Союзу до часу нових виборів до Європейського парламенту (2009). Румунія зобов'язана провести вибори до Європейського парламенту в будь-який час від моменту підписання Договору про приєднання, але «не пізніше 31 грудня 2007 року»; якщо європейська конституція набуде чинності в 2007 р., Румунія матиме до 2009 р. 14 голосів у Раді, 15 місць в Економічному і Соціальному комітеті, 15 місць в Комітеті Регіонів [15, с. 35-36; 2, с. 211-212]; Румунія здійснить свій внесок до статутного капіталу Європейського інвестиційного банку – 42,3 млн. євро, а також до Фонду досліджень вугілля і сталі –

29,88 млн. євро; Румунія отримає з Шенгенського фонду допомогу, спрямовану на фінансування заходів з реалізації Шенгенської угоди на зовнішніх кордонах 297,2 млн. євро у 2007 р., 131,8 млн. євро у 2008 р., 130,8 млн. євро у 2009 р.; допомога, передбачена у рамках підготовки до вступу яка надається за PHARE, PHARE – CBC (транскордонне співробітництво), ISPA, SAPARD і Фондом перехідного періоду становитиме: 1399 млн. євро у 2007 р, 1972 млн. євро у 2008 р., 2603 млн. євро в 2009 р. [15, с. 36-40; 2, с. 212-215].

Частина V (Положення про імплементацію Протоколу/ Акту) включає в себе положення про інституційну адаптацію ЄС, необхідну після вступу Румунії та Болгарії, а також умови застосування актів ЄС в обох державах і заключні положення [15, с. 42-45; 2, с. 218-220].

Додатки Протоколу та Акту практично однакові для обох документів і включають: списки угод та конвенцій, до яких Румунія і Болгарія повинна приєднатися з дати вступу [3], перерахунок документів, які будуть адаптовані з урахуванням участі Румунії та Болгарії в ЄС [5], заходи, узгоджені після переговорів з 31 розділу *acquis* [6], а також перелік зобов'язань, які взяла на себе Румунія перед вступом до ЄС.

Перехідні періоди, погоджені сторонами в ході переговорів були викладені в Додатку VII Акту і Протоколу. Вони передбачали, наприклад, наступні хронологічні рамки: за Розділом 2 – Вільне пересування людей – Перехідний період 2+3+2 роки на вільне пересування робітників [6]; за Розділом 3 – свобода надання послуг – 5 років [6]; за Розділом 6 – політика в сфері конкуренції – 3 роки для сплати податку на прибуток у неблагонадійних сферах, у металургії тощо; за Розділом 9 – Транспортна політика – 2-3 роки на міжнародні перевезення, 7 років на вантажні перевезення; за Розділом 10 – Оподаткування – 3-7 років залежно від сфери [6]; за Розділом 14 – Енергетика – 3-5 років; за Розділом 22 – Захист навколишнього середовища – 1-12 років залежно від сфери. Важливо підкреслити, що це був один з найважчих для виконання пунктів, оскільки він передбачав закриття або модернізацію ряду підприємств відповідно до екологічних норм і стандартів.

Додаток VIII Акту і Протоколу був присвячений аналізу розвитку і реформ сільськогосподарського сектора Румунії на період 2007-2009 рр. [7].

Додаток IX Договору про приєднання містив конкретні зобов'язання, взяті на себе Румунією з тим, щоб закрити переговори про вступ 14 грудня 2004 р. По суті, це вимоги, реалізація яких уможливила вступ Румунії до ЄС відповідно до передбачених термінів. Зокрема, за Розділом 6 щодо політики в області конкуренції потребувалося:

1. забезпечення ефективного контролю з боку Ради з конкуренції будь-якої потенційної державної допомоги;
2. невідкладного вдосконалення законодавства про державну допомогу та антимонопольного законодавства;
3. прийняття, до середини грудня 2004 р., переглянутого варіанту стратегії реструктуризації металургійної промисловості;
4. подальшого розвитку адміністративного та фінансового потенціалу Ради з конкуренції.

За Розділом 24 щодо юстиції та внутрішніх справ вимагалось:

1. реалізація без зволікання Шенгенських положень;
2. модернізації обладнання та інфраструктури на кордонах, забезпечення кваліфікованих кадрів, здійснення всіх необхідних заходів для ефективної боротьби з нелегальною імміграцією;
3. розробки стратегії та плану дій щодо оновленої та інтегрованої судової реформи;
4. значного прискорення боротьби з корупцією, зокрема проти високого рівня корупції, шляхом суворого дотримання антикорупційного законодавства та зміцнення незалежності Національної антикорупційної прокуратури;

5. створення незалежного аудиту і прийняття нової Національної стратегії боротьби з корупцією до березня 2005 р., адекватного бюджетного асигнування, Стратегії та Плану дій боротьби з корупцією, прозорого розгляду антикорупційних справ;

6. забезпечення чіткої правової основи співробітництва жандармерії та поліції;

7. розробки та реалізації узгодженої багаторічної стратегії по боротьбі зі злочинністю.

Заключний акт констатував підписання сторонами Договору, їх політичну згоду з структурою і додатками Договору, а також на зумовлену Договором адаптацію правових норм і інституцій ЄС [10]. Заяви, додані до Договору про приєднання були політичними і не мали юридичної сили. Обмін листами між ЄС і Румунією та додаток до них визначав порядок процедур, які стосувалися інформації та консультацій сторін з приводу прийняття рішень та інших заходів, які повинні здійснитися до вступу Румунії в Європейський Союз [12].

Таким чином, Договір про приєднання Румунії та Болгарії до ЄС не просто констатував бажання і згоду договірних сторін на приєднання до ЄС у 2007 р., а й містив специфічні положення про умови щодо термінів вступу, які могли відтермінуватися на рік у випадку їх невиконання. Ці положення визначали подальшу програму дій румунського уряду щодо вступу в ЄС на період до 2007 р. Першим практичним кроком Румунії у цьому напрямку стала ратифікація Договору про вступ в Парламенті.

Література:

1. Act concerning the conditions of accession of the Czech Republic, the Republic of Estonia, the Republic of Cyprus, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Republic of Hungary, the Republic of Malta, the Republic of Poland, the Republic of Slovenia and the Slovak Republic and the adjustments to the Treaties on which the European Union is founded // Official Journal of the European Union. – 23.9.2003. – L 236. – P. 33-49

2. Act concerning the conditions of accession of the Republic of Bulgaria and Romania and the adjustments to the Treaties on which the European Union is founded // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/203-220

3. Annex I:List of conventions and protocols to which Bulgaria and Romania accede upon accession (referred to in Article 3(3) of the Protocol) // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/46-48

4. Annex I:List of conventions and protocols to which Bulgaria and Romania accede upon accession (referred to in Article 3(3) of the Act of Accession) // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/221-223

5. Annex II:List of provisions of the Schengen acquis as integrated into the framework of the European Union and the acts building upon it or otherwise related to it, to be binding on and applicable in the new Member States as from accession (referred to in Article 4(1) of the Protocol) // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/49-55

6. Annex VII:List referred to in Article 20 of the Protocol: transitional measures, Romania // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/138-188

7. Annex VIII:Rural development (referred to in Article 34 of the Protocol) // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/196-200

8. Communication from the Commission. Monitoring report on the state of preparedness for EU membership of Bulgaria and Romania / Commission of The European Communities. Brussels, 26.9.2006, COM(2006) 549 final // European Commission. – Режим доступу:

http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2006/sept/report_bg_ro_2006_en.pdf. –51 p.

9. Communication from the Commission. Monitoring report on the state of preparedness for EU membership of Bulgaria and Romania {SEC(2006) 595, SEC(2006) 596, SEC(2006) 598}/ Commission of the European Communities. Brussels, 16.5.2006, {COM(2006)

- 214 final} // European Commission. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0214:FIN:EN:PDF>. – 11 p.
10. Final Act: I.Text of the Final Act // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/379-390
11. Final Act: II.Declarations // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/391-392
12. Final Act: III.Exchange of Letters between the European Union and the Republic of Bulgaria and Romania on an information and consultation procedure for the adoption of certain decisions and other measures to be taken during the period preceding accession // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/393-395
13. Planul de Masuri Prioritare pentru Integrare Europeana pentru anul 2005/ Guvernul României // Ministerul Dezvoltarii Regionale si Turismului. – Режим доступу: http://www.mdrl.ro/_documente/dialog_Ro_UE/Plan_masuri_2005.pdf. – 255 p.
14. Presedintele Romaniei Domnului Adrian Nastase, resedintele Camerei Deputatilor / Presedintele Romaniei Traian Basescu/ Bucuresti, mai 2005 // Parlamentul Romaniei. – Режим доступу: <http://www.cdep.ro/proiecte/2005/100/80/4/ap184.pdf>
15. Protocol concerning the conditions and arrangements for admission of the Republic of Bulgaria and Romania to the European Union // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/29-45
16. Raport asupra progreselor înregistrate în pregătirea pentru aderarea la Uniunea Europeană în perioada septembrie 2004 - iunie 2005. – Iunie 2005 / Guvernul României // Ministerul Dezvoltarii Regionale si Turismului. – Режим доступу: http://www.mdrl.ro/_documente/dialog_Ro_UE/Raportanual2005.pdf. – 207 p.
17. Treaty between the Kingdom of Belgium, the Czech Republic, the Kingdom of Denmark, the Federal Republic of Germany, the Republic of Estonia, the Hellenic Republic, the Kingdom of Spain, the French Republic, Ireland, the Italian Republic, the Republic of Cyprus, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Grand Duchy of Luxembourg, the Republic of Hungary, the Republic of Malta, the Kingdom of the Netherlands, the Republic of Austria, the Republic of Poland, the Portuguese Republic, the Republic of Slovenia, the Slovak Republic, the Republic of Finland, the Kingdom of Sweden, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland (Member States of the European Union) and the Republic of Bulgaria and Romania, concerning the accession of the Republic of Bulgaria and Romania to the European Union // Official Journal of the European Union. – 21.6.2005. – L 157/11-28.

Мельничук Л. Н. Ратификация как структурный компонент евроинтеграции Румынии

В статье обоснованы основные положения и особенности договора о вступлении Румынии и Болгарии в ЕС. Проанализирован Договор о вступлении Румынии в ЕС, действия румынского правительства по выполнению условий и реализации взятых на себя обязательств, которые направлялись на развитие политического диалога с ЕС и участие в деятельности его институтов, реализацию внутренних реформ с целью соблюдения критериев членства в ЕС.

Ключевые слова: Европейский Союз (ЕС), европейская интеграция, интеграция Румынии в ЕС, ратификация, реформы, коррупция, переговоры.

Melnychuk L. Ratification as a structural component of Romania's eurointegration

The body of the article goes on to discuss the problem of fundamental principles and specific characteristics of the Bulgarian and Romanian EU Accession Treaty. The author analyzes articles and annexes of the Treaty on the accession of Romania to the EU, the Romanian Government program to implement the commitments, aimed at enhancing the political dialogue with the EU and

participating in its institutions' involvement, internal reforms implementation for the adjustment to the EU membership's criteria.

Keywords: *European Union (EU), Eurointegration, Romania's Eurointegration, ratification, reforms, corruption, negotiations.*

УДК 321.7:316.32

*Меньшеніна Анна Євгенівна,
студентка спеціальності «Політологія НПУ імені М.П. Драгоманова*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕМОКРАТІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У статті проаналізовано значущість концепції інформаційного суспільства для сучасної держави та можливості реалізації демократичних цінностей на прикладі впровадження електронної демократії, а також визначені основні перспективи, переваги та недоліки втілення електронного урядування в Україні.

Ключові слова: *інформаційне суспільство, демократія, електронна демократія, електронний уряд.*

Стрімкий розвиток та розповсюдження інформаційно-комунікативних технологій, що на сьогоднішній день набули характеру глобальної інформаційної революції, здійснюють все більший вплив на функціонування всіх галузей суспільної життєдіяльності. Зокрема, це стосується і сфери політики і управління. Інформаційна революція змінює моделі політичної участі та пропонує альтернативи системі політичних інститутів представницької демократії, що склалась у ХХ ст.

Метою даної статті є аналіз особливостей функціонування демократії в умовах формування інформаційного суспільства та перспектив втілення електронної демократії в сучасній Україні.

Актуальність означеної проблеми підтверджує підвищена увага до неї зарубіжних та вітчизняних вчених. Загальнометодологічне та теоретичне підґрунтя щодо розуміння основних характеристик інформаційного суспільства та реалізації в ньому демократичних принципів заклали праці таких зарубіжних авторів як: С. Алстром, Д. Белл, З. Бжезінський, К. Боулдінг, К. Гірц, П. Друкер, М. Кастельс, Р. Макрідіс, А. Пшеворський, Д. Рісмен, М. Роуз, Т. Стоуньєр, Е. Тоффлер, М. Фріден, Ф. Фукуяма, Й. Масуда та ін. Серед вітчизняних авторів (переважно українських та російських), які дослідили окремі аспекти функціонування інформаційного суспільства варто відзначити таких авторів як: Р. Абдєєв, С. Андрєєв, І. Арістова, В. Бебик, Л. Березовець, В. Білоус, А. Гальчинський, О. Голобуцький, В. Горбатенко, Г. Грачов, А. Данілін, О. Дубас, О. Зернецька, В. Іноземцев, С. Кащавцева, І. Коліушко, В. Коляденко, О. Литвиненко, Є. Макаренко, Я. Підпри-горщук, А. Ракітов, О. Соснін.

Перш за все варто розглянути саме поняття «інформаційне суспільство», щоби зрозуміти його взаємозалежність з реалізацією демократичних цінностей в сучасній державі. Інформаційне суспільство – це нова форма цивілізації, що генерує сучасні структури і відповідні соціально-політичні механізми рішення проблем, пов'язані з розвитком галузей інформаційної технології [2].

На думку української вченої О.Проскуриної, таке суспільство – це не просто суспільство, де широко використовується обчислювальна техніка й розвиваються вищі технології, а й відбувається перебудова соціальних структур і трансформується геополітична обстановка. За такої умови можна назвати людське суспільство інформаційним, оскільки перед людством постала перспектива вироблення спільних рішень для всіх [10, с. 126 – 127].

Капітал і праця, які є основою індустріального суспільства, поступаються місцем інформації та знанню у сучасному суспільстві. Тобто, якщо говорити просто, відбувається